

● ● ● ● ● *De strategische locatie, de interesse en steun van de Turkse overheid in aquacultuur, en de kansen voor uitbreiding van de binnenlandse en buitenlandse markten maken van Turkije een sterke speler binnen de mondiale aquacultuursector. Daarnaast bezit Turkije een unieke positie binnen de mondiale markt voor aquacultuur, aangezien het produceert, consumeert en exporteert.*

Overheid steunt expansie

Aquacultuur in Turkije

De kustlijn van Turkije is 8333 km lang (kustlengte Nederland is 523 km) en daarnaast heeft het land de beschikking over circa 1,5 miljoen hectare aan meren en waterreservoirs. Bovendien beschikt Turkije over 33 rivieren met een totale lengte van 177.000 km. Turkije biedt dan ook veel kansen voor mariene aquacultuur en zoetwaterteelt.

In 1970 werd in Turkije gestart met de kweek van forellen en in 1985 begon men met de kweek van zeebrasem en zeebaars. Het laatste decennium schommelt de jaarlijkse totale visproductie in Turkije rond de 650.000 - 700.000 ton. Het aandeel aquacultuur hierbinnen is procentueel gestegen van 14% in 2000 tot 31% in 2012.

In tegenstelling tot de wilde vangst, is de aquacultuurproductie het afgelopen decennium dan ook aanzienlijk gegroeid. Dankzij een jaarlijkse productie van 225.000 ton aan gekweekte vis is Turkije inmiddels één van de belangrijkste visproducenten van Europa. Tegelijkertijd is Turkije momenteel de grootste producent van zeebaars en zeebrasem ter wereld, met een productie van 105.000 ton. De productie van beide vissoorten is vooral geconcentreerd aan

de westkust van Turkije, in de provincies Izmir en Muğla. Met een productie van 120.000 ton per jaar is Turkije tevens Europees marktleider in de productie van zoetwaterforellen. De vooruitzichten zijn dat de productie van zeebaars, zeebrasem en forel de komende jaren zal groeien en hiermee in 2018 het absolute aantal gekweekte vis hoger zal zijn dan wilde gevangen vis.

Turkije heeft een gunstige ligging ten opzichte van belangrijke exportmarkten voor vis en visproducten. De belangrijkste exportlanden voor verse vis en ingevroren visproducten zijn Italië, het Verenigd Koninkrijk, Spanje, Nederland en Duitsland. Rusland en de landen in het Midden-Oosten zijn opkomende exportmarkten. In 2013 bedroeg de totale waarde van de visexport USD 565 miljoen.

Rijzende economische ster

De Turkse aquacultuursector wordt door de Turkse overheid gezien als een rising star voor de Turkse economie en men verwacht dat de bijdrage van de sector aan het bruto binnenlands product de komende jaren zal stijgen. De sector is goed voor ongeveer 25.000 arbeidsplaatsen. Het overheidsbeleid is erop gericht om de aquacultuurproductie

en de export exponentieel te verhogen. Volgens de State Planning Organisation zal de aquacultuurproductie in het jaar 2023 600.000 ton moeten bedragen en de totale exportwaarde USD 1 miljard. Voor Turkije is 2023 een belangrijk jaar waarvoor allerlei politieke en economische doelen zijn gesteld. In dat jaar bestaat de Turkse republiek namelijk precies 100 jaar.

‘Turkse aquacultuur bezit weinig ervaring met verwerking en waardecreatie’

De economische groei van het afgelopen decennium heeft gezorgd voor hogere inkomens en een toename van de koopkracht. Hierdoor is ook de vraag naar vis gegroeid. De binnenlandse consumptie van vis in Turkije bedraagt momenteel rond de 8 kg per persoon per jaar (In NL 3,54 kg per persoon in 2011). De Turkse overheid streeft ernaar om de consumptie van vis en visproducten in 2023 per persoon te verhogen tot 18,4 kg per jaar. De groei zal voornamelijk gegenereerd kunnen worden door uitbreiding van verwerkte visproducten en waardecreatie. Dit wordt mede gestimuleerd door de verdergaande verstedelijking en de groei van de middenklasse. De groei van de markt voor kant-en-klare maaltijden wordt ook gestimuleerd door de verbeterde

logistiek en infrastructuur in Turkije. De groei van de productie is ook mogelijk gemaakt door toename van het aantal viskwekerijen. Volgens cijfers van MoFAL¹ bestonden er in 2002 1245 viskwekerijen en in 2012 waren dat er al 2088. Over dezelfde periode is de productie toegenomen met ruim 25 procent. De zoetwaterteelt is doorgaans in handen van mkb-bedrijven en de mariene aquacultuur is in handen van grote ondernemingen, die met name zeebaars en zeebrasem produceren.

Één van die grote ondernemingen betreft het bedrijf Çamlı Yem Besicilik, onderdeel van de Yaşar Holding. Hasan Girenes, de President van de Landbouw, Veeteelt en Visserij Groep van de Yaşar Holding laat weten dat er een trend gaande is binnen de Turkse aquacultuursector richting verticale integratie. Volgens de heer Girenes zijn de grote Turkse bedrijven uit de aquacultuursector volledig verticaal geïntegreerd, van juveniele broedhuizen (hatcheries) tot viskwekerijen en van visvoederinstallaties tot verwerkings- en verpakingsinstallaties.

“Binnen de aquacultuursector in Turkije wordt gestreefd naar duurzaamheid. Technologische verbeteringen die worden ingevoerd binnen viskwekerijen zijn erop gericht om nadelige milieueffecten van de bedrijfsprocessen te minimaliseren. Continue monitoring van bedrijfsprocessen op alle niveaus zorgt voor productveiligheid en milieuvriendelijke productie. Verder zorgt het toenemend gebruik van geautomatiseerde voedersystemen in kwekerijen voor optimalisering van het visvoedergebruik en het stimuleert de productiviteit. Daarnaast zijn visgezondheid, farm management en kwaliteitsstandaarden in Turkije verbeterd. Dit alles heeft ertoe geleid dat 25 procent van de geconsumeerde zeebaars en zeebrasem in Europa afkomstig is uit Turkije.”

Çamlı verkoopt zeebaars en zeebrasem en heeft in 2012 de vierde viskwekerij in bedrijf genomen. De productiecapaciteit van het bedrijf is hiermee gestegen tot ruim 8000 ton per jaar. Çamlı exporteert momenteel naar een twintigtal bestemmingen in Europa, de Verenigde Staten en het Midden-Oosten en de voornaamste exportmarkten zijn Italië, Spanje en Rusland. In 2013 exporteerde het bedrijf USD 20 miljoen aan visproducten. Naast Çamlı

bestaat de lijst van grootste Turkse aquacultuurproducenten uit: Kilic Sea Products, Fjord Marin Sea Products, Gumusdoga Water Products, Sursan Water Products en Ege Marin Water Products.

Kansen

Geconcludeerd kan worden dat de Turkse aquacultuursector groeiende is en dit biedt kansen voor Nederlandse bedrijven. Het grootste deel van de zeebrasem, zeebaars en forel wordt ‘heel’ geëxporteerd. Er is dus relatief weinig ervaring met visverwerking en waardecreatie. Hiervoor is ook apparatuur en kennis nodig. Verder is aankoop van Turkse vis voor afzet in Nederland of andere Europese lidstaten mogelijk. In Turkije bestaat ook behoefte aan het vergroten van de diversiteit aan soorten en restocking, en verbetering van afzetkanalen. Daarnaast bestaat er behoefte aan gesloten on-shore productiesystemen. Ten slotte is de ontwikkeling van duurzame en organische aquacultuur een prioriteit. Nederlandse bedrijven kunnen de volgende sectorbeurzen bezoeken of zich middels een stand vertegenwoordigen: Future Fish Eurasia in Izmir (www.eurasiafairs.com) en de Sea Expo Turkey (www.seaexpoturkey.com).

Mehmet Çevikoğlu, Landbouwrapraad Ankara

Dit jaar vond van 5-7 juni in Izmir de Future Fish Eurasia-beurs plaats. Op verzoek van de landbouwafdeling Ankara organiseerde de Nederlandse Export Combinatie dit jaar voor het eerst een bezoek van een zevental Nederlandse bedrijven uit de visserij en aquacultuursector aan deze beurs. De afdeling organiseerde voor deze bedrijven op 4 juni een B2B-programma met Turkse bedrijven. Onderdeel van dit programma waren bezoeken aan een Turkse fish farm en hatchery, alsmede aan een visverwerkingsbedrijf. Daarnaast is de delegatie ontvangen door vertegenwoordigers van de Izmir Fish Producers Association. Ten slotte heeft Arjo Rothuis van Imares (Wageningen UR) een presentatie verzorgd over hun onderzoek naar visserij en aquacultuur en de mogelijke toepassingen voor de Turkse aquacultuursector.

¹ Turkish Ministry of Food, Agriculture and Livestock